

[Kim Behnke]

være et politisk flertal parat til at yde ekstra millionbevillinger, for det, at noget måtte gå fallit, vil ikke alene være et økonomisk tab, men det vil også være et prestigetab for de pågældende politikere, og derfor vælger man hellere den løsning, som jo også for dem personligt er den billigste, nemlig at dykke en ekstra gang i skatteydernes lommer.

Hele dette kompleks har vi været heldige at holde fra dørene i Danmark. Vi har haft – som vi også har rost i betækningsbidraget – en dygtig indenrigsminister, som hver gang der har været ansøgninger, med hård hånd har sagt nej, nej og atter nej, og tak for det, men nu kommer selv samme regering og udhuler i form af dette lovforslag, nu legaliserer man, at kommuner og amtskommuner må begynde deres erhvervsaktiviteter. Det er en skridebane, som det næste punkt på dagsordenen viser hvor hurtigt vi egentlig rutscher ned ad.

Vi skal derfor fra Fremskridtspartiet anbefale, at man fra Venstres og De Konservatives side endnu en gang overvejer: Er det ikke både på kort sigt, på mellemlang sigt og særlig på lang sigt det klogeste helt at holde fingrene fra fadet? Jamen lovforslaget ligger der jo! Ja, det gør det, men lad det så være socialisternes opgave at tage ansvaret for det her – frem for nu selv at gå ud og synke ned i hængedyndet med risiko for ikke at komme op igen.

Vi har kunnet konstatere, at der fra stort set alle erhvervsorganisationer er tale om, at man i større eller mindre grad advarer imod, at kommunerne skal ud at deltage i disse erhvervsengagementer, og det forstår vi godt, for der er jo en risiko for, at denne skridebane, den glidebane, vi nu stiger ud på, ikke alene indirekte betyder skjult konkurrenceforvridning, men oven i det får vi altså også det resultat, at det er det private erhvervsliv, der i form af skattebetalinger kommer til at bære byrden for alle de fejlengagementer, som vi vil forudsige at kommuner og amtskommuner kommer til at deltage i. Derfor skal vi håbe på, at særlig Venstre og De Konservative vil betænke sig en ekstra gang, inden man træder ud på denne skridebane.

Jeg skylder så at meddele – det fremgår i øvrigt også af vores betækningsbidrag – at Fremskridtspartiet vil stemme imod de tre ændringsforslag, der er til forhandling.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

§ 1, ændringsforslag nr. 1, § 2, således ændret, ændringsforslag nr. 2 og § 3, således ændret,

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 3

forkastedes, idet 10 stemte for, 115 imod.

§§ 4-7

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Ivar Hansen):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

11) Anden behandling af lovforslag nr. L 85:

Forslag til lov om kommuners og amtskommuners samarbejde med aktieselskaber m.v.

Af Lone Dybkjær (RV) m.fl.

(FremSAT 31/10 91. Første behandling 19/11 91. Betænkning 6/5 92).

Der var stillet 5 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Forhandling

Flemming Hansen (KF):

Mens vi finder, at regeringens lovforslag nr. L 78 om et øget samarbejde mellem kommuner, amtskommuner og det private erhvervsliv er en fornuftig løsning, moderat og fornuftig og afbalanceret, mener vi ikke det samme om

[Flemming Hansen]

Det Radikale Venstres lovforslag, som vi nu behandler. Vi mener, at det grundlæggende kan betegnes som en omvendt privatisering og, som hr. Kim Behnke sagde for et øjeblik siden, en glidebane, vi er på vej ned ad.

I den konservative folketingsgruppe er vi imod, at kommuner og amtskommuner deltager finansielt og ledelsesmæssigt i de selskaber, som lovforslaget giver mulighed for, og vi er imod, at kommunale investeringer sker for skatteborgernes penge og for skatteborgernes risiko. Vi finder endvidere, at muligheden for en urimelig konkurrence over for eksisterende private virksomheder er overvældende.

Vi vil gerne bede om at få lovforslaget tilbage til Folketingets Erhvervsudvalg for at få lejlighed til at stille et enkelt ændringsforslag, som forhåbentlig kan afbøde de værste virkninger af dette lovforslag og demotivere kommuner og amtskommuner til sådanne selskaber. Det vil jeg gerne bede formanden om.

Trøjborg (S):

Selv om lovforslaget nu går til fornyet behandling i Folketingets Erhvervsudvalg, er det klart, at ændringsforslagene, når de bliver vedtaget, vil være et opgør med kommunalfuldmagtens urimelige begrænsninger. Og når ændringsforslagene vedtages, vil det være en stor sejr for det grundlæggende socialdemokratiske synspunkt, at den offentlige sektor og den private sektor ikke er hinandens modsætninger, men hinandens forudsætninger.

Snart et årtis debat om kommunal deltagelse i systemeksport realiseres ved vedtagelse af lovforslag nr. L 85's ændringsforslag i form af skabelse af et brohoved, der giver nye muligheder. Hvor der tidligere har været hindringer for samarbejde, skabes der nye muligheder. Indtil nu har indenrigsministeren haft det som sin store ideologiske sag, sit ideologiske felttog, at forhindre offentlig-privat produktion, offentligt-privat samarbejde, som det f.eks. illustreres af indenrigsministerens udtagne stævning mod aktieholderen i Tarco A/S med påstand om, at aktiebesiddelsen strider imod bestemmelserne i kommunalfuldmagten.

Det illustrerer meget godt, at vi i dag debatterer et opgør med den traditionelle opfattelse af kommunalfuldmagtens, som jeg sagde før, urimelige begrænsninger. Det er klart, at det er et alvorligt, et sviende nederlag, og nogle bor-

gerlige blade har endda skrevet, at et så kraftigt ideologisk skred burde føre til et folketingsvalg. Imidlertid blev det jo ikke tilfældet, og derfor er der vel grund til, at jeg især retter en tak til indenrigsministeren. Jeg tror, at uden indenrigsministerens felttog imod fornuftigt og dygtigt drevne kommunalt ejede virksomheder havde det vel næppe været muligt at komme igennem med det kraftige ideologiske fremskridt, som vi i dag står over for at kunne samle et flertal for. Jeg mener, at det er et utrolig vigtigt og godt gennembrud.

Det bliver nu op til kommunerne at bevise, om der kan skabes gode, fornuftige projekter. Det bliver op til kommunerne at vise, at der er uudnyttede muligheder for at udnytte den kommunale viden i form af videreudvikling og produktion med henblik på salg og naturligvis især med henblik på eksport. Formålet er jo at udnytte uudnyttet viden, at skabe ny produktudvikling, at skabe ny indtjening og dermed nye job ved at nedbryde nogle fastfrosne formelle barrierer.

Taberen er naturligvis regeringens ideologi, men vinderen er erhvervsudviklingen og beskæftigelsen, og det hilser vi meget velkommen i Socialdemokratiet. Det gælder især på servicektorområdet, hvor der formentlig kan skabes mange nye og gode job i de kommende år, især hvis der i øvrigt føres en beskæftigelsesfremmende politik. Det er da givet, at skellene mellem offentlig virksomhed på den ene side og privat virksomhed på den anden side sløres en smule, men selv i finansredegørelsen tales der jo om, at det er usikkert, hvordan den fremtidige vækst i produktionen vil fordele sig mellem den private og den offentlige sektor. For os er det altafgørende ikke, hvordan produktionen er fordelt, men at der skabes nye muligheder for ny udvikling og nye job, og vi ser frem til at bane vej for disse muligheder med vedtagelsen af De Radikales lovforslag nr. L 85.

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (FP):

Det indlæg, vi lige har hørt fra den socialdemokratiske ordfører, bærer tydeligt præg af, at Socialdemokratiet overhovedet ikke har sat sig ind i det, de nu vil stemme for. Hr. Trøjborg gik let og elegant uden om hele sagens kerne, at man vil skyde skatteyderpenge ind i en of-

[Poul Nødgaard]

fentlig produktion. Tanken om at støtte forskellige erhvervsaktiviteter kan der ikke være ret mange her i Folketinget der kan være uenige i, men hr. Trøjborg gik let og elegant uden om konsekvenserne af dette lovforslags gennemførelse. Lad os sige det helt åbent og ærligt: Kommuner med helt ned til 10.000 indbyggere kan skyde op til 10 mio. kr. i aktieselskaber, der driver erhvervsvirksomhed, med konkurrenceforvriddning som følge.

Så spørger jeg hr. Trøjborg – og svar udledes: Hvordan skal den lille møbelfabrikant, der har en god lille virksomhed, kunne klare sig, hvis der ved siden af etableres en anden møbelfabrik, hvori den pågældende kommune indskyder 10 mio. kr.? Nu er beløbet blevet fastsat til 10 mio. kr. i det famøse, vanvittige radikale forslag, men Folketinget må kalde mig Mads, hvis der ikke sker det; at når de 10 mio. kr. er brugt op, kommer man igen løbende til Folketinget og siger, at af de og de grunde er 10 mio. kr. for lidt, hvorefter det samme flertal falder på knæ for ødsle kommuner, der skal have udvidet støtte på 12, 17 eller 24 mio. kr. Det kan ende i det helt store kommunale ragnarok.

(Kort bemærkning).

Trøjborg (S):

Jeg skal blot sige til hr. Poul Nødgaard, at hvis det radikale forslag og de ændringsforslag, der er skabt i samarbejde mellem Det Radikale Venstre, Socialdemokratiet og SF, er vanvittige, så er de vanvittig gode! Vi får jo mulighed for at sætte produktion, job og beskæftigelse i gang på et felt, hvor det hidtil ikke har været muligt at videreudvikle kommunalt engagement og viden til nye job og virksomheder.

Jeg nærer ingen bekymring for møbelfabrikkerne. De er normalt af ganske pæn størrelse og har ganske stor succes i Danmark, og det skal vi glæde os over. Men hvis der etableres virksomheder i samarbejde med kommuner og private virksomheder, hvor der foretages et kommunalt indskud, er betingelserne for disse virksomheder nøjagtig de samme som for øvrige, rent privatejede virksomheder. Virksomhederne skal ganske enkelt give overskud, ellers går de nedenom og hjem. De arbejder efter de samme retningslinjer, det er de privatøkonomiske realiteter, der er gældende. Heldigvis

har vi mulighed for at give tilskud til nogle investeringer, og det er der behov for i Danmark.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Hr. Trøjborg siger, at de virksomheder, kommunerne nu indskyder aktiekapital i, selvfølgelig skal have mulighed for at gå konkurs på lige fod med alle andre. Men vil hr. Trøjborg så ikke bekræfte: Er det ikke rigtigt, at de penge, kommunen har indskudt som aktiekapital, så er tabt for skatteyderne, at det er skatteyderne, der har lidt det tab? Og er det ikke rigtigt – det skal vi jo også snakke om på grund af ændringsforslagene – at problemet lige præcis er, at de bestyrelsesmedlemmer, der er udpeget af en kommunalbestyrelse, ikke hæfter personligt i modsætning til de øvrige?

Fru Lone Dybkjær ryster på hovedet, men jeg skal minde om, at der i udvalget er omdelt et svar fra justitsministeren, der beviser, at hvis man er udpeget af det offentlige, er det den myndighed, der har udpeget vedkommende, som hæfter. Det er altså kommunalbestyrelsen, men den har jo ingen penge, så det er skatteyderne, der kommer til at hæfte for de dumheder, et kommunalt udpeget bestyrelsesmedlem i et af de aktieselskaber eventuelt kommer til at begå.

Hr. Trøjborg, dette her vil gå hen og blive en meget dyr forretning for mange små kommuner rundt omkring og dermed for mange små kommuners skatteydere. Og de, der vil være aller mest fristet til at gå i gang med det her, er jo måske oftest de mindste kommuner, som synes, at nu skal de rigtig have sat nogle ting i gang. Det er de kommuner, hvor der er færrest skuldre til at bære skattebyrden, og dermed bliver den økonomiske konsekvens for den enkelte skatteyder ganske betydelig og ganske ubehagelig, blot fordi socialisterne skal ud og eksperimenterer med det danske samfund. Man skulle tro, at forslaget var skrevet på Cuba af Fidel Castro.

Industriministeren (Anne Birgitte Lundholt):

Jeg skal siden hen kommentere regeringens holdning til forslaget, men jeg synes dog lige, at vi i denne diskussion ikke skal have deciderede usandheder stående uimodsagt, og at man skulle sætte sig ind i, hvad det er, man taler om. Det gør det lidt nemmere at diskutere.

[Industriministeren]

Jeg konstaterede, at hr. Trøjborg udtalte, at møbelfabrikkerne normalt er ganske store. Et simpelt opslag i Danmarks Statistiks opgørelse vil godtgøre, at det er en af de branchegrene, der gennemsnitlig har den mindste virksomhedsstørrelse overhovedet i Danmark. Det er en lille detalje, men dog alligevel et tegn på, at det er meget fornuftigt at kende detaljerne i den industri, man nu skaber konkurrence for ved hjælp af skattepenge.

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (FP):

Skytset skulle jo egentlig rettes mod fru Lone Dybkjær, men det håber jeg også fru Lone Dybkjær føler at det bliver.

Men jeg vil godt sige lidt for at uddybe hr. Kim Behnkes betragtninger om situationen, hvis et aktieselskab går konkurs. Det er jo ikke nok med, at skatteyderne har mistet de 10 mio. kr., der er skudt ind i aktieselskabet med skatteforhøjelser som følge. Men det er endnu værre – og nu skal hr. Trøjborg lytte rigtig godt efter: I det øjeblik et sådant aktieselskab går konkurs, vil de mennesker, som har penge til gode i det konkursramte aktieselskab, så kunne forstå, at det kunne medføre et tab? I Danmark er det trods alt stadig væk sådan, at folk har en eller anden tro på, at de ting, som kommuner, amter og stat er med i, er garanteret til en vis grad.

Jeg vil godt bede hr. Trøjborg om her fra Folketingets talerstol at bekræfte, at det, Folketinget er på vej ud i nu, ikke alene kan medføre et tab af 10 mio. kr., men også har til følge, at de mennesker, som på forskellig vis har fået millionbeløb til gode i et konkursramt selskab, ikke får deres penge tilbage. Det kunne være meget interessant at høre, om Socialdemokratiet har tænkt den tanke til ende. Nu nævnte jeg eksemplet med en møbelfabrik, men jeg kunne lige så godt have nævnt en skotøjsfabrik – vi har jo en ordfører i aften, der er skotøjsfabrikant – man kan jo også lave en skotøjsfabrik om til et aktieselskab, man kan finde på alle mærkværdigheder ifølge dette radikale forslag, som vi vil bekæmpe med næb og kløer.

Formanden:

Hvis man retter sig meget strengt efter forretningsordenen, omtaler man ikke medlemmernes erhverv i debatterne.

(Kort bemærkning).

Trøjborg (S):

Til industriministeren skal jeg måske lige sige, at der er da heldigvis mange møbelvirksomheder i Danmark, der har en ganske betydelig størrelse. Men det kunne jo godt være, at vi skulle tænke lidt over, hvad vi kunne gøre for disse mange små virksomheder, som ministeren taler så varmt for, gøre deres muligheder for samarbejde bedre. Hvis jeg ikke tager meget fejl, har jeg nylig læst i regeringens finansredegørelse, at i dansk erhvervsudvikling burde man satse på de store virksomheder og på at gøre små virksomheder større.

Men jeg tror også, jeg er enig med industriministeren i, at de virksomheder, hvor der foretages et offentligt indskud i form af aktiekapital, fungerer på de normale privatøkonomiske betingelser fuldstændig på lige fod med rent privatejede virksomheder.

Lad mig sige til hr. Kim Behnke, at selvfølgelig er det rigtigt, at man kan tabe sit indskud i en virksomhed, hvis den ikke går så godt, og det vil altså sige, at de kommunale skatteydere taber nogle penge. Det kan man måske sammenligne med, at vi andre, der indskyder vores penge i bankerne, også løber risikoen for at tabe nogle penge. Det er ikke sikkert, vi har så nemt ved at stille de ansvarlige direkte til ansvar, som man ville have, når det er kommunerne, der skyder penge ind, men selvfølgelig er det da korrekt, at man kan tabe pengene.

Så vil jeg lige sige til spørgsmålet om ansvarsforpligtelsen, at der er i hvert fald én ting, der er helt sikker. Jeg mener, det er groft at bruge det ord, som industriministeren brugte, nemlig usandhed, men der var i hvert fald en mindre fejl i hr. Kim Behnkes indlæg. Det er jo netop ikke kommunalbestyrelsen, der udpeger bestyrelsesmedlemmerne i de pågældende selskaber. Som det står i forslaget, er det netop selskabsorganerne, der udpeger bestyrelsen. Det vil altså med andre ord sige, at det er generalforsamlingen i det pågældende selskab, der udpeger sin bestyrelse.

(Kort bemærkning).

Flemming Hansen (KF):

Det er hr. Trøjborgs første indlæg, som kalder mig på talerstolen, og jeg har ikke kunnet komme til før.

[Flemming Hansen]

Hr. Trøjborg sagde, at når vi ser på beskæftigelsen, vil det videreudvikle den kommunale erfaring og den kommunale viden og dermed skabe øget beskæftigelse. Men, hr. Trøjborg, så er det vel også korrekt, at dermed vil man mindske beskæftigelsen i den private sektor. De investeringer, man foretager i den offentlige sektor – det kan ikke understreges ofte nok, og jeg håber, hr. Trøjborg vil vedgå det ansvar, han hermed påtager sig – foretages med skatteborgernes penge og for skatteborgernes risiko i modsætning til forholdene i en privat erhvervsvirksomhed, hvor det er private penge, der investeres.

Formanden:

Hr. Kai Dige Bach for en kort bemærkning, hr. Kim Behnke er nr. 3 eller 4 på listen, og fru Lone Dybkjær står på sin plads.

(Kort bemærkning).

Kai Dige Bach (KF):

Sandheden er jo, at kommunerne i dag konkurrerer for fuld kraft om at tiltrække virksomheder og aktivitet. Sandheden er jo, at man i dag konkurrerer på alting, og at ulykken i virkeligheden ville være, hvis kommunerne kunne få lov at konkurrere på endnu flere områder.

Jeg tror egentlig, at Socialdemokratiet i virkeligheden kun er med her af en eneste grund, nemlig at det er praktisk at tækkes midterpartierne. Socialdemokratiet har det problem i øjeblikket, at en masse kommuner med socialdemokratisk styre konkurrerer så hårdt for at tiltrække erhvervsliv, at det nærmer sig det urimelige.

Jeg var sidste år med til indvielsen af en stor fabrik i Sønderjylland, hvor borgmesteren kom med dagens gave. Gaven bestod i, at den vej hvor fabrikken lå, og som tidligere hed noget andet, nu var døbt om til firmaets navn. Man havde udsat byggemodningen, og man havde fået grunden uden en bestemt frist for udbetaling. Alle kommuner har fine byggemodne grunde og veje og lys og strøm og det hele, og de vil alle sammen elske at få aktivitet ud i deres område.

Og nu giver vi dem yderligere mulighed for at skyde penge i nogle virksomheder, og den konkurrence, vi på den måde skaber mellem små kommuner, der har stor arbejdsløshed, er

nærmest uartig. Den er ganske simpelt uforvarselig. De vil gå umådelig langt for at få disse ting i gang, og jeg tror, det er en ulykke. Jeg tror, at vi ganske simpelt skal passe på, for jeg kan allerede nu se for mig, at firmaet henviser til den kommune, hvor man havde hjemme før, og siger: Vil I give mere end dem, og vil I give mere end dem? Og hvis ikke jeg bliver hjulpet lidt, lukker jeg på fredag og starter ovre hos de andre, der vil give lidt mere. Der er jo tale om overbud og en fuldstændig urimelig konkurrence.

Formanden:

Det var halvanden kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Lone Dybkjær (RV):

Jeg håber ikke, at min bliver skåret ned til en halv i samme anledning.

Jeg vil i hvert fald gerne sige til hr. Kim Behnke, at der er forskel mellem skohandlere og skotøjsfabrikanter. Ordføreren for Det Konservative Folkeparti er ikke skotøjsfabrikant, men kun skohandler, det ved jeg personlig. Til gengæld har han fire butikker, har jeg fået oplyst.

Det næste, jeg vil sige, er til hr. Kai Dige Bach, som var utrolig forarget over det, der sker her. Mig bekendt har også Det Konservative Folkeparti tilsluttet sig et temmelig vidtgående forslag om erhvervszoner, som vi skal behandle i morgen. Hvis hr. Kai Dige Bach ikke tror, der her bliver tale om konkurrence mellem kommunerne indbyrdes, vil jeg anbefale hr. Kai Dige Bach at læse forslaget ganske grundigt. De ændringer, der kommer til at foregå i kraft af erhvervszonerne, er langt, langt større end det, vi gennemfører ved de aktieselskaber.

Men det, der i virkeligheden kalder mig herop, er et spørgsmål til industriministeren. Jeg havde sådan set ikke håbet, at ministeren kastede sig så meget over møbelfabrikanternes vilkår, men jeg var også godt klar over, at der er en vis historisk baggrund for, at det netop er det, industriministeren tager fat på. Men nu er vi altså i Folketinget, og det ville være rart, hvis industriministeren kom op her og nu og kommenterede hr. Kim Behnkes indlæg. Hr. Kim Behnke sagde nemlig, at man var fuldstændig uden ansvar, når man sad i de kom-

[Lone Dybkjær]

munale aktieselskaber, man hæftede ikke for noget som helst.

Jeg vil godt bede industriministeren bekræfte eller afkræfte – men jeg går ud fra, at det bliver en bekræftelse – at hvis man sidder som almindeligt bestyrelsesmedlem i et almindeligt aktieselskab, som er etableret efter dette lovforslags regler, hæfter man på nøjagtig samme måde som i andre aktieselskaber. Jeg synes, det er vigtigt at få det bekræftet her, fordi der svirrer alle mulige påstande rundt, om at man ikke hæfter for noget som helst, og det mener jeg faktisk man gør.

Formanden:

Jeg må vist gentage, at ifølge den måde, vi plejer at fortolke forretningsordenen på, må man ikke henvise til medlemmernes private virksomheder og gøremål.

Industriministeren (Anne Birgitte Lundholt):

Jeg formoder, at det sidste også dækkede de forhenværende gøremål.

Jeg kan bekræfte over for fru Lone Dybkjær, at selvfølgelig er et bestyrelsesmedlem i et aktieselskab med kommunalt indskud nøjagtig lige så ansvarlig for sine handlinger som et bestyrelsesmedlem i et aktieselskab med private indskud. Det er vi helt enige om, så det er heller ikke det, der er regeringens problem. Problemet er selvfølgelig, at indskuddet ikke er indskudt direkte og bestyrelsen heller ikke valgt direkte af aktionærerne. Det foregår indirekte, og det er her, problemet ligger.

Men jeg vil gerne bekræfte fru Lone Dybkjærs holdning, så vi kan få den sag ud af debatten.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Først til hr. Trøjborg, der sammenlignede forholdene med indskud i pengeinstitutter. Forskellen er jo bare den, hr. Trøjborg, at hvis jeg er utilfreds med det pengeinstitut, jeg har i øjeblikket, kan jeg skifte til et andet. Hvis jeg derimod er utilfreds med, at Århus Kommune begynder på disse investeringer, kan jeg selvfølgelig bare flytte til en anden kommune, men det medfører minsandten betydelige økonomiske konsekvenser for mig, hvis jeg skal flytte. Rent samfundsøkonomisk er det nok heller ik-

ke alt for rationelt, at folk i tusindtal skal til at flytte rundt, alt efter hvad byrådene beslutter sig for.

Men lad mig så i forbindelse med industriministerens svar på fru Lone Dybkjærs spørgsmål gøre industriministeren opmærksom på, at industriministeren har besvaret spørgsmål nr. S 396. Det har ganske vist været en tur ovre at vende i Justitsministeriet, men det er stadig væk industriministeren, der har givet det svar, som er omdelt i Folketingets Erhvervsudvalg på min begæring. Det fremgår klart og tydeligt, at efter Justitsministeriets vurdering er det afgørende, på hvis vegne bestyrelsesmedlemmet handler, ikke, hvem der udpeger det.

Og det vil sige, at hvis bestyrelsesmedlemmet handler på f.eks. en ministers eller et byråds befaling – stemmer og voterer i bestyrelsen ud fra det, en minister eller et råd har pålagt vedkommende – så er det ministeren eller byrådet, der har ansvaret, ikke det pågældende medlem. Men så kan ministeren selvfølgelig sige: Jamen vi er ikke helt sikre på, om det nu er sådan, og tvivlen skal jo komme den anklagede til gode. Og besvarelsen slutter da også med følgende sætning: »Den endelige afgørelse henhører under domstolene.«

Men det er altså Justitsministeriets umiddelbare besvarelse af det spørgsmål, og det fremgår af Erhvervsudvalgets bilag nr. 7 til lovforslag nr. L 218.

(Kort bemærkning).

Trøjborg (S):

Først til hr. Kai Dige Bach, der spørger, om det ikke blot er for at tækkes midterpartierne, at Socialdemokratiet er indstillet på at stemme for de ændringsforslag, som vi behandler her i dag. Det er det bestemt ikke, og det er ikke nogen ny tankegang i Socialdemokratiet, at vi ønsker et større samarbejde mellem den offentlige og den private sektor.

Jeg vil sige det på den måde, at forslagene om det direkte kommunale engagement i aktieselskaber og erhvervsudvikling, som vi taler om her – og vi har jo drøftet erhvervsudvikling adskillige gange i folketingssalen – er først og fremmest blevet til på baggrund af, at vi har fået opfordringer udefra til at gå i gang med udvidelsen af mulighederne. Det har først og fremmest været de mange kommuner og de mange borgmestre, der har praktiske erfaringer

[Trøjborg]

ger og ved, hvad der kan gøres af fornuftige ting for at forbedre situationen, udnytte den viden, vi har til at skabe salg og eksport. Der er taget mange initiativer, som vi meget gerne vil imødekomme, så vi kan få en dynamisk udvikling i gang på baggrund af dem.

Men jeg skal da heller ikke lægge skjul på – det har jeg heller ikke gjort før – at en anden faktor er selvfølgelig også de meget firkantede angreb fra regeringens ansvarlige ministre på de meget fornuftige initiativer, der allerede er taget. Jeg nævnte Tarco A/S som et eksempel, men der kunne nævnes mange andre. Og det har været i modstrid med den almindelige samfundsopfattelse, som jeg tror er gældende, at kan der skabes et fornuftigt samarbejde mellem en privat og en kommunal, gælder det om at udnytte de muligheder, som det skaber.

Hr. Flemming Hansen siger, at hvis man får skabt nogle virksomheder på baggrund af kommunale investeringer som ansvarlig aktiekapital, går disse virksomheders produktion automatisk fra de private virksomheders. Jeg tror imidlertid, at hvis Flemming Hansen havde haft tid til lidt eftertanke, ville Flemming Hansen give mig ret i ...

Formanden:

Hr. Flemming Hansen!

Trøjborg (S):

... så ville hr. Flemming Hansen give mig ret i, at det ikke nødvendigvis hænger sådan sammen, måske tværtimod. Den ene investering trækker sædvanligvis den anden investering med sig. Man kan tale om en positiv eller negativ cirkel, og jeg tror, at de fleste her i dette Ting er enige om, at Danmark har mest behov for nye investeringer i gode projekter.

Og hvis vi både har en kombination af gode projekter, som ligger og venter på muligheden for at blive gennemført, og muligheden for at skaffe den risikovillige kapital til investeringerne, kan det være med til at trække en positiv udvikling i gang, og det er det, vi hilser velkommen.

Formanden:

Fru Lone Dybkjær en kort bemærkning, og må jeg i øvrigt sige, at der er mange ordførerindlæg endnu, som kan afføde korte bemærkninger.

(Kort bemærkning).

Lone Dybkjær (RV):

Ja, og derfor er det også mere til opklaring af noget, som vi synes bør afklares efter behandlingen her i salen og under udvalgsarbejdet, og det er muligt, at det bliver nødvendigt at indkalde justitsministeren i samråd om spørgsmålet.

Det drejer sig om spørgsmålet om at handle efter instruks, hvor hr. Kim Behnke citerede Justitsministeriet for at have sagt, at hvis man handlede efter instruks, var det en anden sag. Spørgsmålet er, om det er en anden sag, hvad enten det er en kommunalbestyrelse eller en almindelig aktionær, der giver en instruks. I det øjeblik man bliver instrueret af en aktionær om at handle på en ganske bestemt måde i et aktieselskab, må man jo også være fraskrevet ansvaret under en eller anden form.

Men måske kan vi få det afklaret mellem anden- og tredjebehandlingen, så det bliver fuldstændig klart, om der er forskelle på en instruks givet af en kommunalbestyrelse og en instruks givet af en almindelig aktionær. Det tror jeg nemlig ikke der er, for det er jo under alle omstændigheder et helt almindeligt aktieselskab, vi etablerer. Men Justitsministeriet kan måske være os behjælpelig, og nu håber jeg, at nogle behjertede mennesker har hørt, at der eventuelt kan blive indkaldt til et samråd senere i aften.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Hr. Trøjborg fremkom med en bemærkning om, at hvis man etablerer disse kommunalt ejede aktieselskaber, mente hr. Trøjborg ikke, at der ville blive tale om, at de rigtige private virksomheder ville få noget tab i omsætningen af den grund.

Jeg skal give hr. Trøjborg et konkret eksempel netop fra møbelindustrien, som vi har talt om tidligere. Hvis hr. Trøjborg læser Århus Stiftstidende fra den 14. maj 1991, vil hr. Trøjborg kunne se, at nogle embedsmænd i kommunen konstaterer, at der er et eller andet behov for nogle borde, som kan hæves og sænkes elektrisk. Samtidig har man en langtidsløst, som man ikke rigtig ved hvad man skal stille op med, og man giver vedkommende et par hundrede tusinde kroner for at få produktio-

[Kim Behnke]

nen af de borde sat i gang. Men efter at man har gjort det, viser det sig, at der allerede har været sådanne borde på markedet i 6-7 år.

Nå ja, kunne man så sige, men det var vel ikke det store problem. Jo, der er det problem, at når nu Århus Kommune har givet disse 200.000 kr. til den langtidslidende for at iværksætte denne produktion, føler kommunen sig også forpligtet til at aftage nogle af disse borde, og dermed foregår der en klar afgang af produkter fra de private virksomheder til dette mere eller mindre kommunalt ejede projekt for langtidslidende.

Og nøjagtig det samme vil selvfølgelig ske her. Når kommunerne først har placeret op til 10 mio. kr. i nogle aktieselskaber og skal ud og købe produkter, vil det da være mærkeligt, om ikke et enkelt byrådsmedlem siger: Hvorfor køber vi ikke hos vores eget selskab frem for at købe hos andre? Og især når man skal til at overveje i kommunalbestyrelserne, hvilke ting man skal sætte i gang, vil man sige: Jamen vi køber for så og så mange mio. kr. om året af det pågældende produkt, hvorfor går vi ikke selv i gang med at producere det? Det kunne jo være meget billigere. Og derfor, hr. Trøjborg, vil de private firmaer automatisk tabe en del af deres omsætning.

Formanden:

Vi går tilbage til ordførerrækken.

Pia Larsen (V):

Det forslag, vi har til behandling nu, er jo af helt anderledes karakter end det, vi behandlede før, nemlig lovforslag nr. L 78.

Her er tale om absolut og direkte konkurrence til det private erhvervsliv, og hvis nogen taler om, at der kan skabes nye job på denne måde, kan vi kun sige i Venstre, at det er da muligt. Men vi kan også være ret sikre på, at der vil gå lige så mange job tabt i det private erhvervsliv, så slutresultatet vil formentlig i bedste fald blive det samme.

Det bekymrer os meget i Venstre, at der i realiteten overhovedet ikke er nogen begrænsninger i antallet af de kommunale, privatretlige selskaber, som kan dannes og skal finansieres udelukkende med skatteydernes penge. Skatteyderne har ingen kontrolmulighed i aktieselskaber, fordi de kun kontrolleres af aktionærerne én gang om året – i dette tilfælde er

det vel indirekte skatteyderne – og det sker på generalforsamlingen. Der er ikke den åbenhed, som vi finder i de naturlige kommunale aktiviteter, og vi mener i Venstre, at skatteyderne absolut ikke kan være tjent med ikke at kunne gennemskue, hvad deres penge bliver brugt til.

Oven i købet har Kommunernes Landsforening flere gange givet udtryk for, at kommunerne ikke er interesserede i at gå ind i kommunal produktion, som er i konkurrence med det private erhvervsliv, og også af den grund er vi uforstående over for, at dette forslag fremsættes.

For os i Venstre at se er der kun ét godt element i dette lovforslag, og det er den sidste paragraf om, at loven skal tages op til revision i folketingsåret 1994-95. Vi kan kun håbe, at det vil vise sig at blive senest i 1994-95. Vi håber nemlig på, at det hurtigt vil gå op for alle, forslagsstillerne inklusive, at dette kommunale tagselvbord bliver alt for dyrt for skatteyderne og for dansk erhvervsliv, sådan at vi kan få loven ophævet så hurtigt som muligt.

Rahbæk Møller (SF):

SF er meget sympatisk indstillet over for dette forslag, for det er en stor, uudnyttet ressource, som samfundet her får mulighed for at udnytte, idet den meget betydelige viden, der ligger i den offentlige sektor, især i amtskommuner og kommuner, nu kan udnyttes i systemeksportøjemed. Det vil ikke, som nogle ordførere har sagt, være til skade for den private sektor, tværtimod, i de fleste eller stort set alle tilfælde vil der være tale om, at samarbejde mellem den offentlige og den private sektor bliver til fremstød og dermed også til fordel for beskæftigelsen og aktiviteten i den private sektor.

Det har vist sig, at der i den formulering, der nu foreligger, er nogle problemer, således at vigtige planlagte aktiviteter vanskeligt kan finde sted. Det er derfor nødvendigt, at vi får forslaget tilbage i udvalget mellem anden- og tredjebehandlingen. Jeg forstår, at dette allerede er begæret, og det er vi glade for, så vi kan få rettet op på disse ting.

En anden ting, vi er blevet klar over de seneste dage, er, at vi har et meget dårligt overblik over, hvad der egentlig foregår, for der foregår faktisk en del aktiviteter på dette område.

[Rahbæk Møller]

Vi er også glade for, at det følger af bemærkningerne til det ændringsforslag, der kommer, at vi løbende skal have en oversigt over området, så vi kan sørge for, at lovgivningen til enhver tid er bedst mulig.

Poul Nødgaard (FP):

Når jeg taler ude i landet – og det sker tit og ofte – og skal kommentere den politiske situation, er mit første udtryk altid, at jeg egentlig er ked af, at Det Radikale Venstre mistede tre mandater ved sidste valg. Det giver et helt sæt i Fremskridtsfolk, når De hører en sådan udtalelse, men så tilføjer jeg altid, at hvis Det Radikale Venstre havde bevaret sine ti mandater, havde det fortsat siddet i regeringen, og så havde vi været fri for dette og så mange andre vanvittige forslag, som De Radikale går sammen med de socialistiske partier om. Men lad os håbe og tro på, at kommunerne, hvis dette lovforslag vedtages, vil lade være med at være så enfoldige, at de udnytter loven til det yderste.

Jeg vil godt bede fru Lone Dybkjær bekræfte, at vedtagelsen af dette lovforslag meget vel kan føre til skatteforhøjelser i kommunerne. Jeg vil også gerne bede fru Lone Dybkjær om at bekræfte, at denne lov er direkte konkurrenceforvridende. For det tredje vil jeg bede fru Lone Dybkjær om fra Folketingets talerstol at bekræfte, at 1 pct. af beskatningsgrundlaget i realiteten udløser lige så stort et indskudsbeløb fra en kommune med ca. 10.000 indbyggere som fra en med 250.000 indbyggere. Jeg har i hvert fald beregnet, at en kommune med 10.000 indbyggere har cirka 1 mia. kr. i beskatningsgrundlag, og indskudsbeløbet er 1 pct. af dette beløb. Hvis jeg har forstået lovforslaget forkert, vil jeg gerne have det at vide.

Men nu kommer så det allerværste: Vil fru Lone Dybkjær bekræfte, at når de 10 mio. kr., som man har lov til at indskyde i sådan nogle aktieselskaber, er brugt, kan følgen meget vel være, at der bliver lagt pres på Folketinget og specielt det flertal, der vedtager denne lov, for at få udvidet de 10 mio. kr. til et endnu højere tal? Det kan være 20 mio. kr., 30 mio. kr. osv., indtil kommunen til sidst er gået nedenom og hjem.

Hvis Det Radikale Venstre tror, at dette lovforslags gennemførelse vil bringe partiet væk fra spærregrænsen, så tror Det Radikale Venstre meget forkert. Jeg tror, at det vil bringe det

betydeligt ned under spærregrænsen, hvis det kommer frem i offentligheden, og jeg vil åbent og ærligt sige, at Fremskridtspartiet vil gøre alt for at gøre alle i dette land opmærksomme på, at der er vedtaget et af de mest udanske forslag, der nogen sinde er fremsat. Jeg vil i den forbindelse bede fru Lone Dybkjær bemærke, at det, vi i realiteten er på vej ind i nu, er offentlig produktion, præcis som man har kendt den i Østeuropa, hvor man har forladt den for nogle år siden, fordi det viste sig, at den ganske enkelt ikke duer.

Der er også noget andet, jeg vil spørge om. Jeg ved jo, at der er noget, der hedder lobbyisme herinde i Folketinget. Jeg har indtryk af, at mange politikere spørger både i øst og i vest om forskellige ting, og de bliver også selv spurgt om nogle ting. Jeg har hørt – og det, man har hørt ude på flisen, passer tit – at Kommunernes Landsforening overhovedet ikke ønsker dette forslag gennemført. Det bliver i realiteten trukket ned over hovedet på den ellers så magtfulde KL. Jeg vil godt høre, om fru Lone Dybkjær har konfereret med KL om denne sag. Jeg har hørt, at man kunne leve med det regeringsforslag, vi behandlede tidligere, men at man ser med stor uvilje på dette forslag.

Hvis det er rigtigt, hvorfor har Det Radikale Venstre så så travlt med – jeg ved ikke, om jeg tør bruge det udtryk – at komme i kassen med Socialdemokratiet og SF? Det er jo i realiteten det, der er tale om, og det synes jeg er et sørgeligt udtryk.

Men én ting kan jeg betro fru Lone Dybkjær: Den dag Det Radikale Venstre ikke er her i Folketinget længere, skal jeg garantere for, at når der bliver mandatmæssig mulighed for det, bliver denne famøse lov aldeles omgående lavet om igen. For at bruge et fru Dybkjærsk udtryk vil jeg sige: Det er dybt godnat.

Formanden:

Hr. Poul Nødgaard kaldte selv en af sine udtalelser for ubehagelig. Jeg er enig med ham.

Lone Dybkjær (RV):

I forhold til de udtalelser, jeg kom med omkring skofabrikation og skohandler, må man jo sige, at der er tilladt lidt mere vidtgående spørgsmål.

Formanden:

[Formanden]

Nej, jeg påtalte det faktisk. Hvis det ikke blev klart opfattet, så lå der en påtale i det i en form, som jeg troede kunne forstås.

Lone Dybkjær (RV):

Tak, hr. formand!

Jeg tror, jeg skal starte med at svare på hr. Poul Nødgaards spørgsmål. Jeg vil da gerne sige, at jeg er utrolig glad for alle hr. Poul Nødgaards spørgsmål, for de gør mig virkelig klart, hvilket fremragende forslag Det Radikale Venstre her har fremsat.

For det første spørger hr. Poul Nødgaard, om der er mulighed for skatteforhøjelser som følge af dette forslag. Ja, det er klart, men der kan også være mulighed for besparelser. Kommunerne skal jo holde sig inden for de rammer, kommunerne nu engang har. Dette her er en kommunal aktivitet, som skal vægtes på linje med andre kommunale aktiviteter, og det vil sige, at dette forslag ikke drejer sig om noget, der er anderledes end så mange andre af kommunernes aktiviteter. Jeg mener faktisk, at det, hr. Poul Nødgaard siger om dette forslag, er vildt overdimensioneret.

For det andet spørger hr. Poul Nødgaard, om forslaget er konkurrenceforvridende. Det kan det være på linje med alle mulige andre kommunale forslag, der kan gå hen og blive konkurrenceforvridende. Det lyder, som om kommunerne aldeles ikke foretager sig noget som helst i forvejen, men er der noget, der er gået op for os, der har arbejdet lidt mere med dette forslag, så er det, at der i allerhøjeste grad i øjeblikket er tale om et gråt marked, og har dette forslag ikke ført til andet, så fører det i hvert fald til én god ting, nemlig at det område nu bliver synligt og bliver kortlagt.

Det har vist sig, at ingen havde nogen eksakt viden om, hvilke investeringer kommunerne havde foretaget, og den skal det her lille gode forslag frembringe, og det er da fint nok. Det har vist sig, at det er langt mere uigennemsigtigt på alle områder, end vi havde regnet med at det var, og forslaget indebærer, at det bliver gennemsigtigt, fordi aktieselskaber faktisk er gennemsigtige i forhold til næsten alle andre selskabsformer.

Dernæst vil jeg godt sige til hr. Poul Nødgaard, at med de ændringsforslag – som jeg skal vende tilbage til – der er stillet, er den ene procent røget ud, og der er nu kun en øvre

grænse på 10 mio. kr. Det er simpelt hen, fordi det var for bureaukratisk at køre rundt med 1 pct. Svaret til hr. Poul Nødgaard er altså, at alle kommuner nu kan investere 10 mio. kr., uanset om de er store eller små. Det belaster naturligvis de små kommuner lidt mere end de store kommuner, og det har vi fundet var ganske rimeligt i afbureaukratiseringens navn.

Så spørger hr. Poul Nødgaard, om vi, hvis de 10 mio. kr. er væk, kan hindre, at der bliver lagt pres på Folketinget. Nej, det kan vi aldeles ikke, nøjagtigt ligesom alle mulige andre forslag kan medføre pres på Folketinget. Jeg er fuldstændig overbevist om, at når vi i morgen skal diskutere forslag om erhvervszoner, hvor der i aftalen f.eks. er 10 erhvervszoner, skal der nok blive lagt pres på Folketinget om, at der skal være mindst 10 erhvervszoner mere, ellers skulle jeg kende kommunerne meget dårligt. Jeg vil tro, at dette forslag er for intet at regne imod, hvad vi førstebehandler i morgen. Det forslag støtter vi også – og støtter det loyalt, vil jeg gerne sige – fordi vi synes, der skal eksperimenteres omkring erhvervszonerne.

Jeg tror, at jeg ved at læse hr. Kim Behnkes kropssprog – hvis man må tillade sig at sige det herinde i Folketinget på denne tid af aftenen – kan se, at han er ret enig med mig i disse betragtninger, og derfor synes jeg, at hr. Poul Nødgaard skulle komme lidt ned på jorden. Det er simpelt hen ude af proportioner at køre helt op på de høje nagler med dette forslag, som hr. Poul Nødgaard gør det, og det er faktisk kun, fordi vi har lavet en fin og hæderlig aftale, at jeg ikke tager hårdere fat på hr. Poul Nødgaard i anledning af, hvad vi gennemfører i morgen omkring erhvervszonerne. Jeg synes, hr. Poul Nødgaard skulle dæmpe sig en anelse på nuværende tidspunkt.

Til spørgsmålet, om det her er en parallel til Østeuropa, vil jeg sige, at det aldeles ikke er en parallel til Østeuropa. Det er helt almindelige aktieselskaber. Hr. Poul Nødgaard sammenligner så med de statslige aktieselskaber. Jeg vil gerne sige, at de aktieselskaber, staten har privatiseret, meget ofte stadig væk har 100 pct. statslig aktiekapital. Det er der ikke tale om her. Her er der tale om, at ingen kommuner må have bestemmende indflydelse; der skal altså være andre med, og det vil sige, at der aldrig kan være 100 pct. finansiering fra en enkelt kommune.

[Lone Dybkjær]

Så kom hr. Poul Nødgaard med nogle betragtninger om »ude på flisen«, og dem skal jeg ikke komme ind på, lige så vel som der er andre af hr. Poul Nødgaards betragtninger, jeg skal undlade at kommentere, i hvert fald i offentligt regi.

Omkring lobbyisme, og at KL ikke ønsker dette forslag gennemført, vil jeg godt sige, at Det Radikale Venstre ikke nødvendigvis kun foreslår noget, som KL ønsker gennemført. Jeg kan ærlig talt ikke se, at det er noget argument, at KL går imod et forslag. Det vil jeg tro at hr. Poul Nødgaard også vil komme ud for, når vi gennemfører forslaget om erhvervszoner; så vil vi måske også komme i den situation, at KL aldeles ikke ønsker erhvervszonerne gennemført, fordi det naturligvis bryder KL's magtmonopol. Af nøjagtig samme grund har vi støttet forslaget, fordi vi ønsker, der sker eksperimenter.

Mit slutspørgsmål til hr. Poul Nødgaard er, hvorfor man ikke ønsker et lille eksperiment på dette helt gennemsigtige område. Det er nemlig utrolig gennemsigtigt i forhold til den lovgivning, som vi skal tale om i morgen, for da vil der blive tale om alle mulige forvridninger. Vi gør det, vi har sagt ja til det, men det er forvridninger, der er langt, langt sværere at have med at gøre end de små aktieselskaber, der er mulighed for at etablere ifølge dette lovforslag. Derfor er jeg nødt til at sige til hr. Poul Nødgaard, at jeg synes, hr. Poul Nødgaard skal stikke piben ind – det har man vist lov til at sige uden at komme i karambolage med noget som helst.

Endelig vil jeg sige, at det da kun skulle forøje mig, hvis hr. Poul Nødgaard vil gå rundt og tale om Det Radikale Venstre på alle møder og sige, at samarbejde mellem det offentlige og private er fuldstændig forfærdeligt. Det synes jeg er en fremragende måde at få udbredt kendskabet til dette forslag på, så det vil jeg ærlig talt kun være glad for. Jeg tror ikke, vi kan gøre det nær så effektivt, som Fremskridtspartiet kan, så det siger jeg tak for, og jeg håber ikke, at hr. Poul Nødgaard løber fra sine løfter.

Ellers er dette jo strengt taget en forhandling om ændringsforslagene, som i det væsentlige er fremkommet gennem betænkningen. Jeg er glad for, at flertallet fortsat støtter grundprincipperne i lovforslaget, og for at det skal være sagt her under forhandlingerne, vil jeg godt si-

ge, at ændringsforslagene, bortset fra nogle justeringer, i det væsentlige drejer sig om at få et teknisk bedre forslag end det oprindelige. Når forslaget gennemføres, er det også sikret, at det er gjort på en teknisk rigtig måde, så det i hvert fald ikke af den grund skulle skabe vanskeligheder.

Det blev sagt på et tidligere tidspunkt af den konservative ordfører, at der her var tale om en omvendt privatisering. Jeg vil sige, at der er tale om et nøgternt og godt samarbejde mellem det offentlige og private, og jeg er fuldstændig overbevist om, at det ikke bliver de eneste eksperimenter, vi skal lave på det område, hvis det skal lykkes os at skabe nogle rigtige arbejdspladser. Jeg vil godt sige, at den privatisering eller omvendte privatisering, der sker her, er meget mindre end den, vi har med de 100 pct. statsejede selskaber.

Endelig vil jeg sige om investeringer og kommunernes engagementer, at de er små i forhold til de engagementer, kommunerne generelt har. Jeg vil også sige, at lovforslaget indebærer det smukke, at man kan se, hvad der foregår. Og netop på grund af Fremskridtspartiets – det er fint – og andres, nemlig regeringspartierne, modstand mod dette behøver vi jo ikke at være nervøse for, at der vil foregå noget, som disse partier ikke gør offentligheden opmærksom på, endda med store overskrifter.

(Kort bemærkning).

Kai Dige Bach (KF):

Vi har jo en stor og levende forskel i opfattelse af, hvad der er en kommunal opgave. Jeg mener, at det offentlige skal *hjælpe* erhvervslivet, jeg mener ikke, at det skal *være* erhvervslivet.

Jeg har nogle kolossale problemer med, hvordan man skal styre en kommune. Normalt pålægges ansvaret for en kommunes drift jo derved, at der er et valg en gang imellem, og så kan man altså afsætte bystyret og finde sig et andet. Men nu kommer vi altså ud i nogle kommuner, hvor alle institutionerne virker, ældreforsorgen virker, skolerne virker, idrætten virker, det hele virker, men borgmesteren er ikke særlig god til at drive erhverv. Skal vi så have afsat borgmesteren, fordi han har sat et antal millioner kroner til på at drive virksomhed, eller skal vi have alle de andre ting til at virke? Eller skal vi have nogen, der kan drive

[Kai Dige Bach]

virksomheder, men som ikke kan drive kommune?

Jeg vil også lige komme tilbage til det med aktieselskaber. Et aktieselskab er i denne forbindelse ikke nødvendigvis en god ting. Det kan være en god ting, hvis man tror, der kan laves vandtætte skotter mellem to aktiviteter, men det er jo en meget dårlig ting, hvad angår offentlighed i forvaltningen. Selv aktionærerne kan ikke forlange noget; de får et ganske almindeligt aktieselskabsregnskab en gang om året, og de kan stille op til generalforsamlingen. Jeg tror i virkeligheden, at ulykken ved det her meget let kan vise sig at være, at det ikke foregår i kommunalt regi, hvor enhver kan få indsigt i, hvad der foregår, hvad vi til gengæld ikke kan få i aktieselskaberne.

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (FP):

Vi er ved at være langt henne på aftenen, og jeg skal ikke forlænge debatten særlig meget, men jeg vil alligevel sige i anledning af det indlæg, fru Lone Dybkjær kom med, at jeg var glad for at få bekræftet – og jeg vil så gentage det, fru Lone Dybkjær har sagt – at vi meget vel kan få skatteforhøjelse i kommunerne som følge af dette forslag. Det synes jeg er ærligt sagt, og jeg vil rose ærligheden.

Fru Lone Dybkjær bekræftede også, at der kan blive tale om konkurrenceforvridning. Det var også et ærligt svar på mit spørgsmål i stedet for at svare udenom.

Også tak for oplysningen om, at nu gælder det altså 10 mio. kr., uanset at vi har små kommuner helt ned til 4.000-5.000 indbyggere. De må altså også skyde 10 mio. kr. ind. Jeg kunne godt tænke mig at spørge, hvad den dybere baggrund for det er. Er det rimeligt, at en lille landkommune ude i nærheden af Ringsted på 4.000 indbyggere kan skyde 10 mio. kr. ind, og at Århus Kommune, der vel har 250.000 indbyggere eller noget i den retning, også »kun« kan skyde 10 mio. kr. ind?

Nu ønsker jeg slet ikke, at de skal skyde noget ind, men hvor er egentlig rimeligheden henne i det? Er vi ikke ude i en form for regulært lovsjusk – undskyld, det må jeg ikke sige – hvor partierne, der står bag dette, simpelt hen har siddet og raflet lidt om disse ting og så har fundet ud af, at det kunne stå sådan? Jeg synes, det er ualmindelig uigennemtænkt med de

10 mio. kr. Lad mig sige det helt åbent og ærligt – det var jeg også glad for at få bekræftet af fru Lone Dybkjær – at når de 10 mio. kr. er brugt, kan vi meget vel risikere et nyt lovforslag, der skal udvide beløbet.

Til sidst vil jeg i øvrigt sige om Kommunernes Landsforening: Jeg mener ikke, Kommunernes Landsforening skal styre Folketinget, tværtimod, men jeg synes, det er betænkeligt at gennemføre et forslag, som KL i realiteten ikke ønsker; det er dog kommunernes egen organisation.

Og så til aller-ellersidst – og det skal være mine sidste ord i aften – vil jeg sige, at fru Lone Dybkjær prøvede at sno sig uden om, hvorvidt Fremskridtspartiet ikke ønskede samarbejde med erhvervslivet. Jeg tror, det var noget i den retning. Der er ikke noget, vi ønsker mere. Vi er måske, når alt kommer til alt, et af de mest erhvervsvenlige partier, der findes her i Folketinget, men vi ønsker at gøre noget for erhvervslivet, som på forskellig vis styrker dets indsats, både det erhvervsliv, vi har, og nye virksomheder, der kommer til. Men her, hvor det offentlige skal skyde skatteyderpenge ind i

Første næstformand (Torben Lund):

Jeg gør opmærksom på, at taletiden er opbrugt.

Poul Nødgaard (FP):

Er den opbrugt? Det har jeg ikke set, undskyld. Jamen så slutter jeg her, det er jeg nødt til. Jeg kan jo tage ordet igen.

(Kort bemærkning).

Lone Dybkjær (RV):

Jeg forstod på hr. Kai Dige Bach, at hr. Kai Dige Bach ikke mente, at aktieselskaberne var gennemsigtige nok. Jeg synes, det er helt fint, at vi tager en dialog om at gøre aktieselskaberne mere gennemsigtige. Jeg har også længe ønsket, at vi kunne få flere oplysninger end dem, vi kan få i øjeblikket, og det glæder mig virkelig, at en konservativ repræsentant mener det samme.

Så vil jeg godt til hr. Poul Nødgaard sige: Det er altså det mest uærlige indlæg, jeg længe har hørt i forhold til, hvad vi skal diskutere i morgen om erhvervszoner. Jeg støtter det, og

[Lone Dybkjær]

jeg vil fortsat støtte det fuldt ud, men jeg støtter det vel vidende, at det fører til konkurrenceforvridning, vel vidende, at det fører til forhøjelser – for det styrker indsatsen for nogle ganske bestemte erhvervsgrøner – vel vidende, at kommunerne kan miste indtægter, og det kan jo så betyde, at kommunerne må skaffe sig de indtægter på anden vis. Lad os dog være ærlige om det.

Og det drejer sig jo ikke om småpenge, når det drejer sig om erhvervszonerne. Nej, nej, hr. Poul Nødgaard skal ikke dæmpe min røst, det kan formanden gøre, eller også må andre gøre det, men hr. Poul Nødgaard skal ikke gøre det, bare fordi hr. Poul Nødgaard ikke er enig med mig. De erhvervszoner, vi diskuterer i morgen, er beløbsmæssigt langt, langt større end de 10 mio. kr., vi diskuterer her, så jeg mener, det er fuldstændig ude af proportioner.

Man kunne i virkeligheden spørge, om Fremskridtspartiet har gennemtænkt sit erhvervszoneforslag, hvis det endelig kom an på det, men stadig væk synes jeg, det er et fint eksperiment. Det, jeg ikke kan snuppe, og det, jeg ikke kan forstå, er, hvorfor vi så ikke også kan lave dette lille bitte kontrollerbare eksperiment. Det er sådan set bare det, vi beder om. Vi har også lavet en lille forsøgsperiode på tre år – erhvervszonerne er faktisk for en længere periode – men det går Fremskridtspartiet imod, fordi det ikke er dets kop te. Tænk, hvis vi andre behandlede Fremskridtspartiets forslag på samme facon! Hvis man skal snakke om lovsjusk, så tror jeg nok, der er andre forslag, man kan snakke mere om.

Endelig vil jeg godt lige sige en ting om skatteforhøjelser: Hvis Gentofte Kommune ikke havde fået lov til at investere i NESAs, så skulle Gentofte Kommunes skatteborgere betale én procent mere.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Fru Lone Dybkjær var så charmerende tidligere at omtale mit kropssprog. Det, jeg nikkede genkendende til, var fru Lone Dybkjærs bemærkning om, at når først nogle processer bliver sat i gang, er der en tendens til, at de bliver udvidet. Den frygt, som min kollega hr. Poul Nødgaard har givet udtryk for her, er frygten for, at man ikke stopper ved de 10 mio. kr. i den enkelte kommune. I en kommune som

f.eks. Århus Kommune, hvor de 10 mio. kr. skal divideres med 250.000 indbyggere, er den enkeltes andel af gildet beskedent, men man kan sagtens forestille sig, at netop de store kommuner vil komme og sige: Det kan ikke være rimeligt, at vi ikke må investere mere end 10 mio. kr., når en lille landkommune på 4.000-5.000 indbyggere må investere et tilsvarende beløb. Derfor er jeg enig med fru Lone Dybkjær i, at der meget vel vil kunne ske det, at der kommer denne glidning.

Når fru Lone Dybkjær tager hul på morgendagens debat om erhvervszoner, er jeg nødt til at sige to ting. Der er den forskel, at mens der for erhvervszonerne er tale om 10 erhvervszoner i første omgang, så er der her tale om, at samtlige landets 276 kommuner principielt kan gå ind og sætte de 10 mio. kr. af, og så er vi altså oppe i en beløbsstørrelse, hvor selv fru Lone Dybkjær måske får åndenød, hvorimod det andet forslag stadig væk er af et væsentlig mere beskedent omfang.

Endelig er der spørgsmålet om konkurrenceforvridning osv., hvorvidt der skabes en fortrinsstilling for nogen. Det er da rigtigt, at det vil ske ved erhvervszoner, men det er en konkurrence mellem forskellige former for private erhvervsvirksomheder og ikke mellem halv- eller helkommunale virksomheder og private virksomheder. Der er en ideologisk forskel – og den er der da ingen grund til at lægge skjul på – mellem fru Lone Dybkjærs tanker i det forslag, vi behandler i dag, og så de tanker, der er i vores forslag.

Vi har indgået et forlig om det, vi skal diskutere det i morgen, og jeg er da glad for, at fru Lone Dybkjær stadig væk fastholder det.

(Kort bemærkning).

Erik Larsen (V):

Jeg beklager, det er jo sent, men dette er en utrolig vigtig sag, som har store konsekvenser ikke alene for det politiske system i vore kommuner, men også for vores erhvervsliv.

Jeg vil være den første til at tilslutte mig de pæne ord, der er sagt til fru Lone Dybkjær om den åbenhed og ærlighed, hvormed konsekvenserne af forslaget er lagt frem, men jeg undrer mig over, at Det Radikale Venstre, som vistnok endnu har en lille smule liberalistisk indstilling, kan være med til at gennemføre et forslag, der så fundamentalt ændrer opfattel-

[Erik Larsen]

sen af, hvad der er offentlig virksomhed i Danmark. Jeg forstår udmærket, at Socialdemokratiet og hr. Trøjborg synes, at dette er en stor dag, og jeg forstår også, at SF synes det, men jeg har meget svært ved at forstå, at Det Radikale Venstre kan synes, at dette er en stor dag.

Hr. Trøjborg sagde på et tidspunkt, at dette er et opgør med kommunalfuldmagten. Det er det ikke, det er et opgør med en af de fornemste grundsætninger i dansk kommunalpolitik igennem tiderne, nemlig grundsætningen om fuld åbenhed i de kommunale beslutninger og i det, som de kommunale virksomheder beskæftiger sig med. Her er der tale om, at vi nu lader det være en kommunal opgave at drive virksomhed i lukkede selskaber, som det er uden for den enkelte borgers mulighed at gennemskue. Det er for mig at se en bombe under det kommunale selvstyre, sådan som vi kender det i dag.

Kommunalfuldmagten består også efter dette lovforslag og heldigvis for det. Det er mange kommunalfolk og borgmestre rundt omkring meget godt tilfredse med, for den er nemlig deres sikkerhed for, at de ikke bliver presset til at tage beslutninger om kommunale udgifter, som ligger ud over det, de måtte ønske. Men her er der lagt op til – og ikke mindst i de mindre kommuner – et kolossalt pres på de kommunalpolitikere, som nu skal til at forklare, at de ikke vil eller kan eller har råd til at være med til at støtte en eller anden form for virksomhed.

(Kort bemærkning).

Lone Dybkjær (RV):

Jeg skal gerne bekræfte, at der vil være forskel på de 10 mio. kr. opfattelsesmæssigt, alt efter om der er tale om en stor kommune eller der er tale om en lille kommune. Vi har ment, det var det mest ubureaukratiske, vi kunne gøre, at lave en fast grænse på 10 mio. kr.

Jeg tror nok, det skal vise sig, at den grænse ikke er så voldsom – og det er til hr. Kim Behnke – fordi det jo viser sig, at kommunerne allerede har investeret ganske meget, så min bekymring er faktisk, at det vil vise sig, at man er ganske tæt på de 10 mio. kr. en lang række steder, sådan at vi af den grund kommer til på et tidspunkt at diskutere en udvidelse.

I lyset af den talemåde, hr. Poul Nødgaard anvendte på et tidligere tidspunkt, vil jeg godt

sige, at det jo er op til Folketinget, om Folketinget vil ligge under for det pres, der er. Sådan er det jo. Sådan vil det også være med erhvervszonerne. Det er klart, der vil komme et pres. Det kan da også godt være, der kommer et pres her, men det er stadig væk et flertal i Folketinget, der skal beslutte sig for at give efter for det pres. Det er ikke noget, der sker automatisk.

Jeg vil gerne bekræfte, at der er en ideologisk forskel mellem Fremskridtspartiet og Det Radikale Venstre. Det generer mig faktisk ikke ret meget at bekræfte det.

Hr. Erik Larsen mener, at Det Radikale Venstre har en liberalistisk holdning til tingene, og det kan jeg da godt sige, at det har vi. Men der var jo altså en grund til, at Det Radikale Venstre brød ud fra Venstre, nemlig den, at vi ikke kun var liberalister, vi havde faktisk også en social holdning. Vi havde en socialliberalistisk holdning. Vi havde faktisk den opfattelse, at det indimellem var fornuftigt med et samarbejde mellem det private og det offentlige. Det mener vi i virkeligheden sker i en lang række andre lande, og Danmark er ganske langt tilbage, når det kommer til stykket, i forhold til mange europæiske lande og i forhold til det samarbejde, man f.eks. ser på militærområdet i USA. Vi har slet ikke det kompleks med hensyn til samarbejde mellem det private og det offentlige, som man har i andre lande.

Det, der er den store fordel ved dette, er, at man kan se det. Det militære kompleks i f.eks. USA er ikke nær så gennemsigtigt. Det er en hel illusion at mene, at der ikke er store interessammenfald mellem det offentlige og private i en lang række andre lande. Jeg tror i virkeligheden ikke, og det vil jeg godt sige til hr. Erik Larsen, at hr. Erik Larsen har set, hvad der egentlig sker i andre lande.

Men grundlæggende vil jeg gerne sige, at det er fuldstændig i overensstemmelse med radikale principper. Vi er ikke kun liberalister, vi er i allerhøjeste grad også noget andet, og det er bl.a. det, dette forslag illustrerer.

(Kort bemærkning).

Flemming Hansen (KF):

Jeg synes også, at tiden løber hurtigt, men jeg hørte fru Lone Dybkjær sige, at mange kommuner er ganske tæt på investeringsløftet på de 10 mio. kr., og at vi på et senere tids-

[Flemming Hansen]

punkt må diskutere en udvidelse af de 10 mio. kr., det vil sige, at fru Lone Dybkjær sagde, at dette kun var begyndelsen. I løbet af kort tid skal produktion, salg og eksport i langt højere grad overtages af halvoffentlige selskaber. Er det rigtigt forstået?

(Kort bemærkning).

Lone Dybkjær (RV):

Hvis det viser sig, at kommunerne allerede er ved at nå grænsen, synes jeg, at man kan spørge den borgerlige regering, hvorfor i alverden man så ikke har gjort noget ved det før. Der kommer altså et radikalt forslag, som sætter fokus på det, vi siger oven i købet, at det er gennemsigtigt, og så bliver den borgerlige regering utrolig forskrækket. Den borgerlige regering fejrer snart 10-års-jubilæum. Hvad med, om man havde prøvet at undersøge dette område noget før og ikke bare i anledning af, at der pludselig kommer nogle og peger på, at der her kan ske et eller andet fornuftigt samarbejde?

Det andet, som jeg ganske klart vil sige til hr. Flemming Hansen, er, at hvis det viser sig, at det er fornuftigt, vil vi udvide, og vi har oven i købet sat en paragraf ind, der giver industriministeren dispensationsmulighed til allerede nu at udvide. Jeg er godt klar over, at det ikke er med industriministerens gode vilje, men så kan industriministeren finde ud af, om der eventuelt skulle være et flertal, der ville give dispensation, og hvis industriministeren ikke vil, kan man bare lave en generel og ikke en konkret lovændring. Så det er op til industriministeren at vælge, om man vil foretage en konkret bedømmelse af tingene eller man vil have pålagt en generel lovændring, men det bliver, når vi får kortlagt dette område. Jeg kan ikke forstå, at de borgerlige partier ikke i det mindste kan kreditere os for, at vi har fået sat fokus på et område, som de selv har forsømt.

Industriministeren (Anne Birgitte Lundholt):

Det er mange bemærkninger i en sen aftentime. Jeg lovede også at komme med lidt mere generelle bemærkninger fra regeringen her til sidst, og jeg vil derfor vende tilbage til hr. Trøjborg, som bl.a. sagde, at regeringen ville forhindre offentligt og privat samarbejde. Jeg vil gøre hr. Trøjborg opmærksom på, at regeringens forslag nr. L 78 netop er blevet vedtaget,

også med hr. Trøjborgs stemme, og at det er et yderst velafbalanceret forslag fremsat af regeringen, som netop har til formål at fremme offentligt og privat samarbejde.

Så sagde hr. Trøjborg, at vi hellere skulle arbejde for at gøre de små virksomheders muligheder bedre. Netop derfor ønsker vi ikke, at kommunerne med skatteyderpenge i selskaber skal gøre de små virksomheders muligheder dårligere. Vi ønsker, at kommunerne skal samarbejde med de private, vi ønsker, at kommunerne skal gøre alt, hvad de kan, for, at de private virksomheder kan blomstre: stille deres viden til rådighed, gå på eksportmarkederne, sælge systemeksport, lave regionaludviklingsprogrammer og erhvervsudviklingsprogrammer og foretage investeringer i alskens erhvervsservice – alt sammen i henhold til nr. L 78. Det eneste, vi satte grænsen ved, var, at kommunerne selv skulle foretage virksomhedsinvesteringer i konkurrence med de private; dér er forskellen mellem os.

Hr. Trøjborg kom også med en bemærkning om Tarco og om, at nu har man endelig et opgør med kommunalfuldmagtens begrænsninger. Jeg er da glad for, at hr. Trøjborg ved at støtte dette lovforslag støtter, at Tarco skal lovliggøres, for det betyder, at hr. Trøjborg må have stor forståelse for, hvorfor regeringen ud fra en juridisk vurdering har været nødt til at retsforfølge Tarco, som tilsyneladende også efter hr. Trøjborgs mening har været ulovlig, for ellers var der vel ingen grund til at stemme for en paragraf, som lovliggør Tarco, så denne usikkerhed blev da heldigvis sat til side.

Jeg vil også godt kommentere det ændringsforslag, som fru Lone Dybkjær kom ind på, nemlig til § 3, stk. 5, for det var egentlig så dejligt, at vi havde et lovforslag, og jeg roste faktisk fru Lone Dybkjær meget for, at der var et lovforslag, som netop satte en fast kronebegrænsning på investeringerne. Det var en forsøgsordning, som jeg respekterede at Det Radikale Venstre gerne ville køre. Jeg kunne ikke stemme for det, men jeg mente faktisk, det var fornuftigt at sætte denne begrænsning ind, når et sådant forsøg skulle køres. Men denne begrænsning er mindst talt blevet udhulet med det ændringsforslag, der er kommet ind, hvorefter industriministeren kan dispensere, uden at industriministeren i bemærkningerne har fået at vide, hvad der skal ligge til grund for en

[Industriministeren]

dispensation. Hvad skal ligge til grund? Industriministerens personlige holdning til, om en kommune vil lave en god eller en dårlig forretning? Industriministerens modstandskraft over for lobbyisme? Industriministerens personlige kendskab til, om en branche kan give noget? Der er ikke anført noget, og jeg har selvfølgelig også i besvarelsen til udvalget skrevet, at det må blive vilkårligt. Nu løftede man lidt mere af sløret ved at sige, at hvis industriministeren ikke ville give disse dispensationer, ville man have dem ned i Folketinget, og så kan vi i folketingssalen få et lystigt slagsmål om enkeltinvesteringer. Jeg håber ikke, det bliver således, jeg har ikke ønsket den dispensationsadgang, jeg synes, den bliver tilfældig, og at den tilsidesætter det objektivitetskrav, som jeg gerne vil komplimentere fru Lone Dybkjær for at hun havde med i sit første forslag.

Under alle omstændigheder er regeringen af den opfattelse, at lovforslag nr. L 78 er et glimrende instrument til at opfylde de fornyelser, der skal finde sted, og vi havde håbet, at det var det, alle kunne samle sig om. Derfor er det helt klart, at regeringen selvfølgelig heller ikke kan støtte ændringsforslagene lige bortset fra det ene, hvor vi undtager Færøerne og Grønland.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 1 om en ny affattelse af § 1, § 1 i den nye affattelse, ændringsforslag nr. 2 om en ny affattelse af § 2, § 2 i den nye affattelse, ændringsforslag nr. 3 om en ny affattelse af § 3, § 3 i den nye affattelse, ændringsforslag nr. 4 om en ny affattelse af § 4, § 4 i den nye affattelse og ændringsforslag nr. 5 om indsættelse af en ny paragraf efter § 4 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Torben Lund):

Lovforslaget går herefter til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

12) Anden behandling af lovforslag nr. L 218:

Forslag til lov om ændring af lov om banker og sparekasser og realkreditloven. (Afskaffelse af ministerudpegede bestyrelsesmedlemmer i pengeinstitutter og realkreditinstitutioner).

Af Kirsten Jacobsen (FP) m.fl.

(Fremsat 31/1 92. Første behandling 11/3 92. Betænkning 6/5 92).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Forhandling

Sonja Albrink (CD):

Der står i betænkningen, at CD ved andenbehandlingen vil redegøre for sin stilling, og jeg skal gøre det kort: CD kan ikke stemme for lovforslaget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

§§ 1-4

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Torben Lund):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op-hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

13) Anden behandling af lovforslag nr. L 273:

Forslag til lov om ændring af lov om arbejdstilbud til ledige. (Statskvoten m.v.).

Af arbejdsministeren (Kirkegaard).

(Fremsat 22/4 92. Første behandling 28/4 92. Betænkning 8/5 92).